

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Obligationibus Specialibus Certorum Statuum, De
Sacramentis In Genere, Et In Specie, Et De Censuris Et Irregularitatibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDXXXIV.

VD18 90392167

Q. 6. Quænam Contritio requiritur & sufficit ad justificationem in
Sacramento Pœnitentiæ?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41032

Q. 5. An ad remissionem venialium, etiam in justo, requiritur aliqua pœnitentia seu displicentia, ac retractatio vel formalis, vel saltem virtualis?

*Resp. Aff. Ita commun. cum S. Thom. 3. p. q. 87. a. 1. Prob. 1. ex Script. quæ asserit indistinctè & generaliter Contritionem esse necessariam ad remissionem peccatorum. 2. Ex S. Aug. Epist. 48. Nec quemquam putes à quocumque seu magno seu parvo peccato ad correctionem sine Pœnitentiâ posse transire. & Serm. 1. in Psal. 58. Iniquitas omnis parva magna fit, puniatur necesse est, aut ab ipso homine pœnitente, aut à Deo vindicante: nam *Q*uem pœnitet, punit seipsum ... Non potest impunitum relinqui peccatum. 3. Sapientiæ & iustitiæ divinæ planè convenit, ut omnis Dei offensa propriâ voluntate admiffâ sine retractatione ac displicentiâ saltem virtuali non remittatur. Ergo rectè creditur Deus, qui connaturalem rerum exigentiam ac convenientiam semper servat, statuisse ut peccata etiam venialia non condonarentur sine aliqua eorum pœnitentia saltem virtuali: quæ consistit in actu supernaturali virtutis alicujus, vi cuius displiceret illud peccatum si memoriâ occurreret.*

Q. 6. Quenam Contritio requiritur & sufficit ad justificationem in Sacramento Pœnitentiæ?

Resp. I. Ad valorem & effectum Sacramenti requiritur contritio formalis, interna, superna:

pernaturalis, universalis respectu mortalium, efficax & appetitativè summa. Itaque debet esse. 1. Formalis, qualis generatim descripta est, nempe quæ sit animi dolor ac detestatio formalis de peccatis commissis cum proposito non peccandi de cætero, ex Trid. sess. 14. cap. 4. nam Contritio est pars necessaria Sacramenti, ex can. 4. Item saltem in praxi requiritur, præter dolorem, etiam propositum formale & expressum; nam non est certum sufficere virtuale: imò Florentinum explicando Contritionem requisitam, expressè commemorat dolorem & propositum, & illa tanquam duo requirit. Et à Tridentino Contritio definitur, *Animi dolor ac detestatio de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cætero.* At definitur per partes essentielles, alioqui dolor & detestatio non essent etiam partes essentielles: nam Concilium tam requirit simpliciter propositum, & particula *cum* significat conjunctionem, &c. Hinc non sufficit perfecta dilectio, quia non est Contritio formalis, sed solum virtualis.

2. Interna, ex Joel. 2. *Scindite corda vestra,* nam est animi dolor.

3. Supernaturalis, hoc est facta motivo supernaturali per auxilium gratiæ. Ex Trid. sess. 6. can. 3. *Siquis dixerit sine præveniente Spiritus Sancti inspiratione, atque ejus adjutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut pœnitere posse sicut oportet, ut ei justificationis gratia conferatur*

tur, anathema sit. Et verò dispositio debet esse proportio nata formæ, & ejusdem ordinis cum illa: forma autem, nempe gratia sanctificans, est supernaturalis: ergo contritio, quæ est dispositio ad illam, debet quoque esse supernaturalis.

4. Universalis, ita ut dolor se extendat ad omnia mortalia admittenda, & adsit propositum omnia omnino mortalia, in posterum vitandi, propter motivum omnibus etiam obliis commune, ex Ezech. 18. *Si impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis quæ operatus est, & custodierit omnia præcepta mea, vitâ vivet: nam unum mortale non potest remitti sine omnibus aliis, cum per quodlibet avertamur à Deo, & nullum remittatur sine infusione gratiæ sanctificantis, quæ est impossibilis cum omni mortali: ergo ut Contritio valeat ad remissionem mortaliæ, debet valere ad remissionem omnium. Non potest autem valere ad remissionem omnium mortalium, nisi virtualiter saltem & implicite ad omnia se extendat, per rationem omnibus communem, ut patet. Hinc Conc. Gener. Later. 2. c. 22. ait: *Falsam pœnitentiam esse constat, cum spretis pluribus, de uno solo pœnitentia agitur, aut cum sic agitur de uno, ut non discedatur ab alio. Unde scriptum est, (qui totam legem observaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus) scilicet quantum ad vitam æternam: sicut enim si peccatis es-**

set

set omnibus involutus, ita si in uno tantum maneat, eterna vitæ januam non intrabit, &c.

5. Efficax & absoluta, ita ut excludat omnem affectum ad quodvis mortale, ex Trid. c. 4. & contineat propositum firmum servandi omnia mandata, & adhibendi omnia media ad fugam peccati, & mandatorum observationem necessaria, cujusmodi sunt destructio causarum peccati, fuga occasionis proximæ, cupiditatum ac sensuum mortificatio, oratio crebra, &c. nam Trident. sess. 14. c. 4. requirit propositum non peccandi de cætero, hoc est, nunquam peccandi, ideóque semper servandi omnia mandata saltem graviter obligantia. Præterea vera pœnitentia seu contritio est vera conversio cordis ad Deum: quæ non potest esse sine odio efficaci peccati, & amore efficaci justitiæ, ex Trid. sess. 14. cap. 4. *Declarat S. Synodus hanc Contritionem (necessariam quovis tempore ad impetrandum veniam peccatorum) non solum cessationem à peccato, & vitæ novæ propositum, & inchoationem, sed veteris etiam odium continere, juxta illud Ezech. 18. projicite à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus prævaricati estis; & facite vobis cor novum & spiritum novum.*

Ad efficaciam Contritionis pertinet etiam voluntas faciendi quidquid Deus requirit ad destructionem peccati, nempe confitendi, satisfaciendi, &c.

6. Appretiativè summa, ita ut homo oderit ac de-

ac detestetur peccatum supra omnia alia mala, sitque paratus omni bono carere, & quodvis malum pati, potiusquam peccare mortaliter, & Dei amicitiam rebus omnibus præferat. Nam Contritio necessaria ad justificationem est conversio ad Deum ex toto corde, totalitate appetitionis juxta illud Joël. 2. *Convertimini ad me in toto corde vestro.* & Deut. 4. *Cum quaesieris Dominum Deum tuum, inveni eum; si tamen toto corde quaesieris, & totâ tribulatione animæ.* Enimverò sicut Deus est summum bonum, ideóque supra omnia diligendus: ita peccatum, quod est Dei offensa, & ejus amicitiam ac possessione privat hominem, est summum malum, ideóque summè detestandum ac vitandum.

7. Ut sit cum spe veniæ conjuncta vide Trid. Porro Contritio debet esse talis reipsâ, & non solum opinione: nam ex Trid. sess. 14. c. 3. & can. 4. est pars Sacramenti Pœnitentiæ. At pars Sacramenti realis & veri, debet esse vera & realis, & non tantum existimata; nostra enim existimatio nihil ponit in re: cum ergo res esse nequeat sine omnibus suis partibus essentialibus veris, nec etiam Pœnitentiæ Sacramentum potest esse sine aliqua Contritione vera, qualis à Deo requiritur.

Resp. II. Ad justificationem in Sacramento Pœnitentiæ obtinendam requiritur insuper, ut talis Contritio includat aliquem Dei amorem; non tamen qui extra Sacramentum justificet.

Prob.

Prob. 1. ex Trid sess. 6. c. 6. ubi agens de dispositionibus ad justificationem in Baptismo requisitis sic ait: *illumque tanquam omnis justitiæ fontem diligere incipiunt; ac propterea moventur adversus peccata per odium aliquod & detestationem, hoc est, per eam Pœnitentiam, quam ante Baptismum agi oportet.* Quanto magis talis amor requiritur in Sacramento Pœnitentiæ, quæ ex Trid. est laboriosus Baptismus. 2. Auctoritate Cleri Gallicani an. 1700. ita docentis: *Et quidem de dilectione Dei, sicut ad Sacramentum Baptismi in Adultis, ita ad Sacramentum Pœnitentiæ quæ est laboriosus Baptismus, requisita, ne necessariam Doctrinam omittamus, hæc duo imprimis ex S. Synodo Tridentina, monenda & docenda esse duximus.* Primum, ne quis putet in utroque Sacramento requiri ut præviam Contritionem eam, quæ sit charitate perfecta, & quæ cum voto Sacramenti, antequam actu suscipiatur, hominem Deo reconciliet. Alterum, ne quis putet, in utroque Sacramento securum se esse, si præter Fidei & Spei actus, non incipiat diligere Deum tanquam omnis justitiæ fontem. Neque verò satis adimpleri potest utrique Sacramento necessarium vitæ novæ inchoandæ, ac servandæ mandata divina propositum, si pœnitens primi & maximi mandati, quo Deus toto corde diligitur, nullam curam gerat; nec sit saltem animo ita preparato, ut ad illud exequendum, divinâ opitulante gratiâ, se se excitet ac provocet. 3. Quia ex Script. Patribus, & Conc. Trid ad justificationem

nem

nem omnem Adulti requiritur vera conversio ad Deum: at conversio vera ad Deum includit aliquem Dei amorem. Et verò homo non potest ab inordinato amore creaturæ; in quâ suum finem ultimum ponebat, converti ad Deum, nisi in Deo suum finem ultimum constituat, illumque magis quam omnes creaturas amet; ideòque supra omnia amet, saltem ut suum summum bonum. 4. Dispositio ad reconciliationem in Sacramento requisita, debet esse medium huic obtinendæ accommodatum, quod non præsupponat necessariò effectum Sacramenti. At talis est Attritio cum aliquo Dei amore appetitativè summo, qui non sit charitas perfecta, cum hæc sola reconciliet extra Sacramentum. 5. Ubi agitur de valore Sacramenti non licet sequi opinionem probabilem tantum, relictâ tutiore: at sententia asserens necessitatem amoris Dei non per se justificativi est saltem tutior, ut patet; & negans non est certa, ut constat tum ex dictis; tum quia Alex. VII. æquè vetuit utramque censurâ notari, impugnaturque à multis. Ergò in praxi non licet opinionem negantem sequi.

Resp. III. Contritio necessariò debet elici ante absolutionem: alicui absolutio, quæ est forma, non applicaretur materiæ essentiali, quæ sunt Contritio & Confessio, & sic Sacramentum nullum esse: & absolutio inanis; nam sine pœnitentiâ non remittuntur peccata.

Imò

Imò monendi sunt Pœnitentes, ut Contritionem Confessione semper præmittant: tum quia alioqui periculum esset, ne ante absolutionem non eliceretur: tum quia secundum aliquos Confessio manare debet ex contritione, ut sit accusatio dolorosa, aliàs futura mera peccatorum historica narratio, & ut reddat Contritionem sensibilem. Unde monent pœnitentem qui sine Contritione Confessus fuisset, debere post Contritionem elicitam dicere, ego me accuso de peccatis declaratis, vel confessario quærenti an non se iterùm accuset de peccatis illis, respondere, ita. nam ubi agitur de Sacramentorum valore tenemur sequi partem tutiorem, quamvis esset minus probabilis. Ob hanc rationem in praxi elici debet contritio ex intentione Confessionis, vel absolutionis; & qui nihil cogitans de Confessione Contritionem elicit, debet aliam denuò elicere; quia hoc est tutius, & probabile est id requiri, ut aliqui docent: tum quia pars debet referri ad compartem, & illi moraliter uniri, ut totum cum illa constituat: tum quia Contritio sine relatione ad Sacramentum non esset actio Sacramentalis. Et quamvis fortè contrarium, quod docet Delugo, esset probabilius, tamen non est omnino certum.

Not. In praxi requiritur nova Contritio, quoties datur nova absolutio: quia oppositum non est omnino certum, & nova forma exigit novam materiam proximam. Quare

Tom. III.

Y

si quis

si quis statim post absolutionem recordans mortale, illud addat, debet ante novam absolutionem renovare Contritionem.

Resp. IV. Attritio concepta ex metu gehennæ includens amorem Dei appetitativè summum, etsi non perfectum, cum spe veniæ, sufficit absolutè ad justificationem in Sacramento impetrandam, si habeat alias conditiones suprâ requisitas.

Prob. Quia non requiritur Contritio charitate perfecta, quæ semper justificat extra Sacramentum: nam si requireretur, Sacramentum Pœnitentiæ in re susceptum nunquam peccatores reconciliaret; imò nec reconciliare posset, sed semper reconciliatos exigeret; cum contritio perfecta semper reconciliet. At absurdum est, quòd Sacramentum in re *pro fidelibus Deo reconciliandis à Christo institutum*, qualis est Pœnitentia, ex *Trid. sess. 14. can. 1.* nunquam reconciliare possit, sed semper exigat & supponat jam reconciliatos: nam absurdum est instituere medium ad aliquem finem obtinendum, quod semper necessariò præsupponat jam consecutionem finis. Deinde Sacramentum pœnitentiæ non esset Sacramentum nisi vivorum.

Cæterùm quoad praxim pœnitentes semper adducendi sunt ad eliciendam contritionem perfectam: tum quia est Actus Deo gratior & pœnitenti utilior, & qui supplebit defectus qui possent esse ex parte Ministri, vel sui,

fui, ut si non effet verè Baptizatus: tum quia Actus Charitatis sapissime in vita ex præcepto eliciendus est.

Q. 7. An est mortale confiteri solā venialia sine Contritione formali & efficaci saltem de aliquo?

Resp. Aff. Ita commun. Quia tunc redditur forma nulla, & Sacramentum nullum ac sine effectu, defectu materiæ essentialis. Contritio enim vera & efficax est pars materialis & essentialis Sacramenti. Est autem grave sacrilegium reddere voluntariè Sacramentum nullum & sine effectu; & gravis irreverentia facere, ut verba Christi ab eo instituta & ejus nomine debite prolata, qualia sunt verba formæ, applicentur frustra & quasi irrisoriè. Non est tamen mortale non habere Contritionem de omnibus venialibus, quæ in Confessione dicuntur, modo habeatur de aliquo: quia id non est necesse ad valorem & affectum Sacramenti, cum unum veniale possit remitti sine alio, & gratia sanctificans possit subsistere cum venialibus. Nec tunc gravis irreverentia infertur Sacramento, cum aliunde ponatur materia valida; quamvis sit aliqua irreverentia & mendacium confiteri aliquod veniale, de quo non doleas; nam, ut ait Suárez, confitens peccatum, hoc ipso exercite dicit se dolere de eo, & velle ab eo absolvi.